

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ**

**ФОРМУВАННЯ СТАЛОГО
ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

**Матеріали IV Міжнародної
науково-практичної конференції**

16-17 листопада 2023 року

Київ 2023

УДК 332.36

Формування сталого землекористування: проблеми та перспективи : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 16-17 листопада 2023 р.). Київ : Редакційно-видавничий відділ НУБіП України, 2023. 290 с.

Видання містить матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Формування сталого землекористування: проблеми та перспективи». Тематика конференції відображає комплексність, міждисциплінарність і багатовекторність проблем формування сталого землекористування та інноваційних підходів до їх вирішення. У тезах доповідей учасників представлено технічні, організаційні, економічні, екологічні та соціальні засади забезпечення формування сталого землекористування.

Матеріали збірника будуть корисними для фахівців у сфері землеустрою, геодезії, картографії, містобудування, геоінформаційних технологій та ін.

The publication contains materials of the IV International scientific-practical conference "Formation of sustainable land use: problems and prospects". The theme of the conference reflects the complexity, interdisciplinarity and multi-vector nature of the problems of sustainable land use formation and innovative approaches to their solution. The participants' reports present the technical, organizational, economic, environmental and social principles of ensuring the formation of sustainable land use.

The materials of the collection will be useful for specialists in the field of land management, geodesy, cartography, urban planning, geographic information technologies, etc.

Матеріали подано в авторській редакції

Materials are submitted in the author's edition

Рекомендовано до друку вченою радою
Інституту землекористування Національної академії аграрних наук України
(протокол № 11 від 23 листопада 2023 р.)

ISBN 978-617-8171-09-4

© Інститут землекористування НААН України, 2023
The Institute of Land Management of National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine, 2023

Івасик А.С.
студентка групи З ГТЗ 2201м
Сумський національний аграрний університет
м. Суми, Україна
Прокопенко Н.І.
старший викладач
Сумський національний аграрний університет
м. Суми, Україна

ДОСЛІДЖЕННЯ ОСНОВНИХ ПРОБЛЕМ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ

У контексті розвитку українського суспільства є актуальні питання ефективного використання земель об'єктів природно-заповідного фонду регіону. Проблемою є відсутність ефективних систем оцінки стану та використання природно-заповідного фонду, що веде до відсутності єдиних ефективних механізмів аудиту їх використання та раціоналізації процесів землекористування із збереження та розвитку цих територій.

Ефективне використання земель природно-заповідного фонду зіштовхується поруч із проблемами, серед яких:

Конфлікт інтересів: Часто існує протиріччя між потребами охорони природи та економічними інтересами (наприклад, розвиток туризму, лісове господарство, отримання ресурсів).

Недостатнє фінансування: Заповідники та національні парки часто стикаються з обмеженими бюджетами, що ускладнює забезпечення їх ефективного управління та охорони.

Пошкодження екосистем та біорізноманіття: Нелегальна діяльність, така як браконьєрство, незаконна рубка дерев або неконтрольоване пасовищне господарство, може завдати шкоди природним угіддям.

Тиснення на заповідні території: Розширення населених пунктів, аграрний розвиток та інші людські дії можуть призвести до втрати та фрагментації природних територій.

Недостатній контроль та моніторинг: Відсутність систематичного контролю та моніторингу стану заповідних земель може призвести до зниження ефективності їх захисту.

Недоліки в законодавстві: Не завжди існуючі закони та норми потребують актуальних потреб охорони природи, іноді їх застосування може бути неефективним.

Відсутність обізнаності та освіченості: Малоінформованість громадськості та місцевих громад може призвести до несвідомого порушення стандартів охорони здоров'я.

Кліматичні зміни: Глобальні зміни клімату можуть впливати на екосистеми заповідників, приводячи до змін умов проживання різних видів.

Для вирішення цих проблем потрібен комплексний підхід, що включає законодавчі ініціативи, фінансову підтримку, наукові дослідження, освітні програми та активну участь громадськості.

Оптимізація системи організації та використання земель природно-заповідного фонду країни є безліччю завдань для збереження біорізноманітності, екологічної рівноваги та підтримки сталого розвитку. Нижче наведено деякі підходи, які можуть сприяти поліпшенню цієї системи:

1. Проведення комплексного аналізу: Виявлення й аналіз актуальних даних про землі природно-заповідного фонду – їх межі, стан і їх використання. Збір інформації про види рослин, тварин і екосистеми в цих зонах допоможе зрозуміти потреби та вимоги до їх охорони.

2. Класифікація природно-заповідного фонду: Встановлення різних категорій охоронних зон, які враховують особливості екосистем та видів, що проживають на території. Можна бути визначені зони строго заповідного режиму, зони ландшафтного охоронного значення, рекреаційні зони тощо. Це допоможе забезпечити баланс між охороною та сталим використанням.

3. Розробка та впровадження планів управління: Розробка детальних планів управління для кожної зони. Цей план повинен включати заходи щодо збереження природних ресурсів, контроль за забрудненням та охорону рідкісних видів, а також стратегії розвитку туризму та інших діяльностей, які можуть бути використані з вимогами охорони.

4. Підтримка досліджень та освіти: забезпечення науково-дослідницьких робіт та освітніх програм, спрямованих на вивчення та поширення знань про екологію та охорону природи. Це сприятиме вдосконаленню практичної охорони, а також підвищенню свідомого ставлення до природно-заповідного фонду серед населення.

5. Співпраця з місцевими громадами та зацікавленими сторонами: Включення місцевих жителів та зацікавлених сторін у процесі прийняття рішень та розробки планів управління. Діалог і співпраця з місцевими громадами може бути дуже корисними для оптимізації систем організації та використання земель природно-заповідного фонду країни.

Отже, основними проблемами, які ускладнюють ефективне функціонування природно-заповідного фонду країни, є невисокий рівень використання культури заповідних територій, недостатній фінансовий ресурс, погіршення виконання вимог щодо утримання об'єктів природо-заповідного фонду та незаконного діяння у сфері охорони природи.

Список використаних джерел

1. Василюк О.В. Природно-заповідний фонд: земельні питання. Львів: Компанія "Манускрипт", 2017. 104 с.
2. Нагірняк Т. Б., Калин Б. М. Дослідження основних проблем природно-заповідного фонду Львівської області та шляхи їх розв'язання. Науковий вісник ЛНУВМБ імені С. З. Гжицького. 2017. т. 19. № 79. С. 105- 110.
3. Смирнова С. М., Мась А. Ю., Коваль А. О. Європейський досвід землекористування природно-заповідного фонду. *Економіка та держава*. 2021. № 1. С. 77–82.

Research of the main problems of the organization and use of lands of the nature-reserve fund

Absrtact. Actual issues related to the effective use of land, taking into account the specifics of the nature reserve fund, were considered. It is substantiated that the problem of optimizing the natural environment and, in particular, the lands of the nature reserve fund is extremely urgent and needs to be solved. The rational directions for the further development of the economic greening of the lands of the protected territories in modern conditions are analyzed